

ADDENDUM NANSEN NOTE 2020/1: Medisch-forensische documenten in de asielprocedure: rechtspraakanalyse Raad voor Vreemdelingenbetwistingen 2020

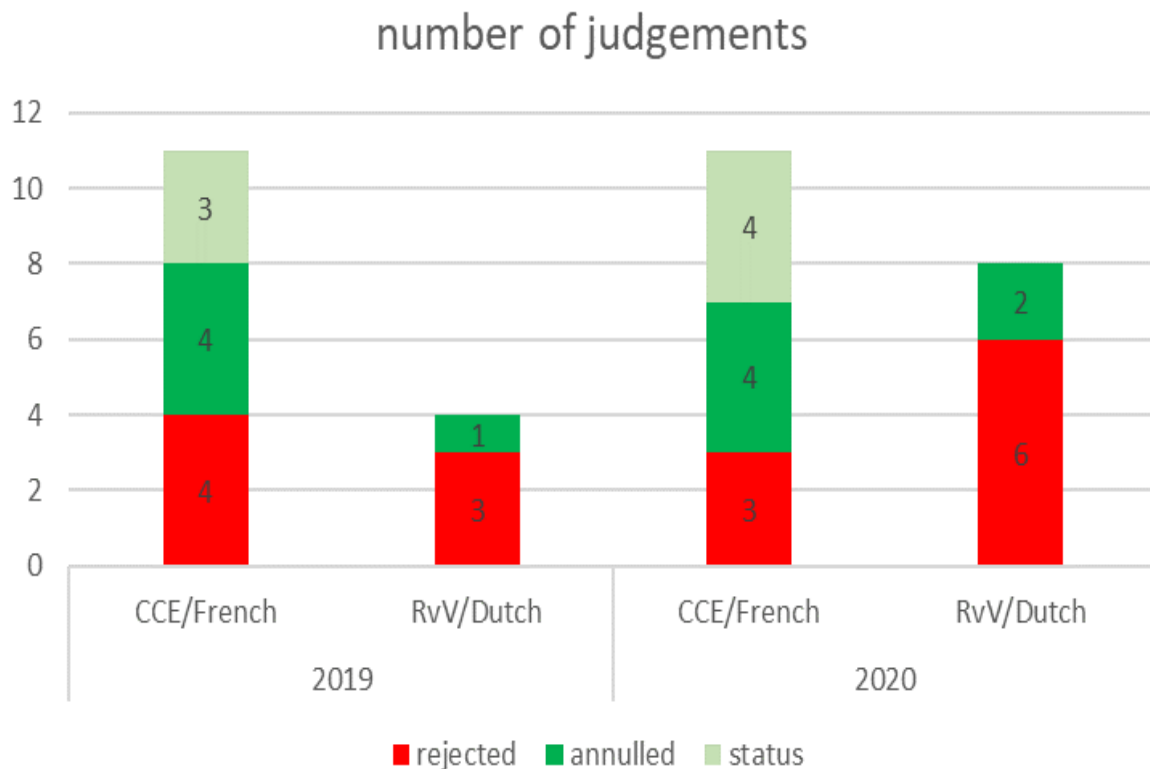
Deze nota werd geschreven ter update van de NANSEN Note – 2020/1 Medisch-forensische documenten in de asielprocedure. NANSEN deed een bijkomende analyse van de rechtspraak geveld door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen voor 2020 met betrekking tot het gewicht dat toegekend wordt aan medisch-forensische rapporten opgesteld door Constats vzw voor het vaststellen van een gegronde vrees voor vervolging of een reëel risico op ernstige schade in het licht van de relevante EHRM-rechtspraak. Ook in deze analyse ligt de focus op het medisch-forensisch rapport opgesteld op basis van het Protocol van Istanbul omdat er een oorzakelijk verband wordt vastgesteld tussen de fysieke en psychische letsels en de getuigenis van de verzoeker over de omstandigheden waarin de foltering of slechte behandeling plaatsvond. Om duidelijk te maken wanneer rechtspraak besproken wordt van de Franstalige en Nederlandstalige kamers bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen zal in dit addendum verwezen worden naar de CCE (Conseil du Contentieux des Etrangers) en de RvV (Raad voor Vreemdelingenbetwistingen).

Rechtspraakanalyse Raad voor Vreemdelingenbetwistingen 2020

In totaal werden via de website van de RvV 19 relevante arresten teruggevonden waarvan 11 gevelde door de Franstalige kamers en 8 door de Nederlandstalige kamers.

De Franstalige kamers vernietigden in 5 gevallen de beslissing van het CGVS, erkenden in 4 gevallen de vluchtelingenstatus en verwierpen het beroep in 3 gevallen. De Nederlandstalige kamers vernietigden in twee gevallen de beslissing van het CGVS en verwierpen het beroep in 6 gevallen. Langs Franstalige kant werd in 3 gevallen verwezen naar de relevante EHRM-rechtspraak en langs Nederlandstalige kant in 1 geval.

Samen met de arresten geanalyseerd in 2019, zoals beschreven in de NANSEN Note 2020/1 Medisch-forensische documenten in de asielprocedure, leidt dit tot het resultaat zoals weergegeven in onderstaande grafiek.

1. In totaal werden er werden meer arresten gevelde door de CCE waarin medisch-forensische documenten werden neergelegd dan door de RvV. In 2019 gaat het om 11 arresten van de CCE tegenover 4 arresten van de RvV. In 2020 is het verschil minder groot, namelijk 11 arresten tegenover 8 arresten.

2. Meer positieve arresten (status toegekend, vernietiging beslissing CGVS) werden gevelde door de CCE dan door de RvV zowel in 2019, 7 arresten tegenover 1 arrest, als in 2020, 8 arresten tegenover 2 arresten.

3. Terwijl de CCE in 2019 in 3 arresten een beschermingsstatus toekende (1 keer vluchtelingenstatus en 2 keer subsidiaire beschermingsstatus) en in 2020 in 4 gevallen de

vluchtelingenstatus werd erkend, werd zowel in 2019 als in 2020 door de RvV geen status toegekend.

In dit addendum zullen achtereenvolgens de relevante arresten besproken worden met positief resultaat waarna de arresten met negatief resultaat aan bod komen.

I. Vernieting – het medisch-forensisch rapport als begin van bewijs

❖ CCE 4 december 2020, nr. 245 464

Dit arrest betreft een alleenstaande vrouw van Ivoorkust die bij haar oom inwoonde, slachtoffer werd van huiselijk geweld en een risico liep op gedwongen huwelijk. Bij een volgend verzoek om internationale bescherming werd een medisch-forensisch rapport voorgelegd bij het CGVS (samen met een psychologisch attest) om de verklaringen afgelegd tijdens het eerste verzoek in verband met huiselijk en seksueel geweld te staven. In het medisch-forensisch rapport worden verschillende littekens vastgesteld op het lichaam van de vrouw die als zeer consistent beschouwd worden met haar verklaringen. Zij werd eveneens gediagnostiseerd met PTSS.

De CCE noteert dat het debat tussen de partijen vooral draait rond de geloofwaardigheid van de verklaringen van de verzoeker en de eraan gelinkte vrees voor vervolging. Deze verklaringen werden zowel door het CGVS als door de CCE ongeloofwaardig bevonden tijdens de eerste asielprocedure. De CCE concludeert echter dat het CGVS geen niet ontvankelijkheidsbeslissing kon nemen gebaseerd op deze tijdens de eerste asielprocedure ongeloofwaardig bevonden verklaringen. Het verwijst naar de rechtspraak van het EHRM om te stellen dat de voorgelegde medische rapporten als begin van bewijs beschouwd moeten worden, wat een omkering van de bewijslast met zich meebrengt. Het is aan het CGVS om elke twijfel weg te nemen met betrekking tot de oorzaak van de littekens. Deze redenering kan volgens de CCE naar analogie toegepast worden in geval psychische problemen, in het bijzonder PTSS, vastgesteld worden.

*“ A l’instar de la partie requérante, le Conseil rappelle que conformément aux enseignements à tirer de la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l’homme, notamment dans son arrêt **R.C. c. Suède du 9 mars 2010**, face à de tels documents et à un **commencement de preuve**, il revient à la partie défenderesse de dissiper tout doute qui pourrait persister quant à la cause des cicatrices constatées avant d’écarter la demande (voir dans le même sens, l’arrêt de la Cour européenne des droits de l’homme R.J. c. France du 19 septembre 2013), un tel principe devant également trouver à s’appliquer, **par analogie, aux troubles psychologiques ou psychiatriques constatés**, a fortiori lorsqu’il est établi que l’intéressé souffre d’un syndrome de stress post-traumatique comme c’est le cas en l’espèce.*

*Or, le Conseil relève d’une part qu’il ressort de la lecture du document intitulé « Déclaration demande ultérieure » complété le 27 novembre 2019 par la requérante lors de l’introduction de sa deuxième demande de protection internationale auprès de l’Office des étrangers que **les documents déposés n’ont pas fait l’objet d’une instruction spécifique**. D’autre part, le Conseil constate que la partie défenderesse **n’a pas entendu la requérante**. Ce faisant, le Conseil estime que la partie défenderesse, eu égard à ces éléments, a **manqué à son devoir de collaboration à l’établissement des faits**.*

Le Conseil estime dès lors indispensable que, dans le souci de dissiper tout doute quant à l’origine des séquelles physiques et psychiques observées, la partie défenderesse instruisse plus avant la présente cause. Il appartiendra ensuite à la partie

défenderesse de réévaluer la crédibilité générale du récit du requérant à l'aune des éléments d'information ainsi recueillis. ”

❖ CCE 22 juli 2020, nr. 238 767

Dit arrest betreft een eerste verzoek om internationale bescherming van een man uit Kameroen. Hij verklaart gefolterd te zijn in detentie omwille van politieke redenen. De zaak werd in eerste instantie verworpen door de CCE bij schriftelijke procedure. De advocaat vroeg om gehoord te worden door de CCE en legde tijdens de zitting een medisch-forensisch rapport voor. Dit rapport stelt verschillende littekens op het lichaam van de verzoeker vast die zeer consistent geacht worden met feiten zoals beschreven door de verzoeker. Bovendien wordt vastgesteld dat de verzoeker lijdt aan PTSS met depressieve neigingen.

De CCE verwijst naar het aantal, de aard en graad van consistentie van de littekens met het relaas van geweld naar voor gebracht door de verzoeker, om te besluiten dat het medisch-forensisch rapport een sterke indicatie is dat de verzoeker slachtoffer werd van een behandeling in strijd met artikel 3 EVRM. Bijgevolg is het conform de rechtspraak van het EHRM aan het CGVS om elke twijfel weg te nemen over de oorzaak van de littekens en over het risico op nieuwe slechte behandeling bij terugkeer. De verwijzing naar ongeloofwaardig geachte verklaringen is onvoldoende om de twijfel weg te nemen.

*“ En effet, **le nombre, la nature et le degré de compatibilité** des lésions cicatricielles que présente le requérant avec le récit qu’il donne des violences qui lui ont été infligées (points qui sont valablement établis dans le certificat médical le plus récent dont il se prévaut), constituent une **forte indication** qu’il a subi des traitements contraires à l’article 3 de la Convention Européenne des Droits de l’Homme. Un tel constat impose, en accord avec la jurisprudence pertinente de la Cour Européenne des Droits de l’Homme à laquelle les deux parties se réfèrent dans leurs écrits respectifs, **de dissiper tout doute quant à la cause des séquelles désormais établies mais aussi quant au risque de nouveaux mauvais traitements en cas de retour.***

Le seul renvoi, par la partie défenderesse, au manque de crédibilité des déclarations du requérant lors des phases antérieures de la procédure et au manque de crédibilité du récit du requérant est, en l’état actuel de la procédure, insuffisant (voir en ce sens l’arrêt n° 246 788 du 21 janvier 2020 rendu par le Conseil d’Etat). (...). ”¹

❖ RvV 21 april 2020, nr. 235 445

Dit arrest betreft het volgend verzoek van een Afghaans koppel. Hun eerste verzoek om Internationale bescherming werd zowel door het CGVS als door de RvV afgewezen omdat hun Afghaanse origine betwist werd. Bij het volgend verzoek werd een medisch-forensisch rapport voorgelegd samen met een psychologisch rapport en andere medische documenten.

De RvV besluit enerzijds dat het medisch-forensisch rapport aantoont dat de psychische problemen van verzoeker mogelijks een impact hadden op de mogelijkheid voor verzoeker om de kennisvragen gesteld door het CGVS ten einde de Afghaanse origine te verifiëren te beantwoorden. Anderzijds benadrukt de RvV de wetenschappelijke basis van de voorliggende verslagen waar het vaststelt dat zij opgesteld werden op basis van verschillende wetenschappelijke onderzoeken, testen en consultaties. Zij kunnen dan ook niet zomaar ter zijde worden geschoven. De RvV hecht voorts belang aan de werkwijze van de arts volgens

¹ CCE 22 juli 2020, nr. 238 767, zie in dezelfde zin CCE 4 december 2020, nr. 245 465

het Istanbul Protocol en de graad van consistentie die daarmee vastgesteld wordt tussen de littekens en de omstandigheden waarin de littekens werden veroorzaakt.

*“De verwerende partij gaat met hogervermelde motieven voorbij aan de inhoud van de attesten. In deze attesten is er wel sprake van concentratie- en geheugenproblemen. In het medisch attest van CONSTATS vzw wordt uitdrukkelijk gesteld “geheugen vertoont anamnestiche stoornissen”. In dit medisch attest wordt er ook uitdrukkelijk aangegeven dat er een grote mate van zekerheid is dat de psychische klachten destijds interfereerden met het doen van een compleet, coherent en consistent relaas. Ook blijkt uit de attesten dat er sprake is van een eerder laaggemiddelde intelligentie, weliswaar deels te wijten aan een gebrekkige educatie. **Bovendien werden deze verslagen op basis van verschillende wetenschappelijke onderzoeken en consultaties opgesteld**, terwijl verzoeker door de verwerende partij bij zijn eerste verzoek om internationale bescherming slechts één maal werd gehoord. **Al deze elementen samen genomen kunnen een invloed hebben gehad op de gebrekkige kennis van de verzoekende partij omtrent rivieren, dorpen en radiozenders. De notities van dit persoonlijk onderhoud volstaan op zich niet om de inhoud van voorgelegde verslagen terzijde te schuiven daar deze opgesteld werden aan de hand van verschillende consultaties en wetenschappelijke onderzoeken.** Niettegenstaande de arts inderdaad niet met zekerheid kan bepalen waar of op welke manier de letsels werden opgelopen, merkt de Raad voorts op dat het attest van 13 augustus 2019 van CONSTATS vzw de **graad van consistentie** tussen elk letsel en de verklaringen van verzoeker hierover vermeldt, conform het Istanbul-protocol.”²*

De RvV suggereert verder een tegenexpertise aan het CGVS.

*“Gelet op de bedoeling van de wetgever om het ontvankelijkheidsonderzoek als “filter” te laten fungeren om na te gaan “of er nieuwe elementen aanwezig zijn die een verder onderzoek rechtvaardigen”, is de Raad van oordeel dat in casu de beknopte motivering zoals hoger weergegeven niet volstaat de medische stukken en psychologische verslagen naast zich neer te leggen en te besluiten dat verzoekers verklaringen en stukken de kans niet aanzienlijk groter maken dat de verzoekende partijen voor erkenning als vluchteling in de zin van artikel 48/3 van de Vreemdelingenwet of voor subsidiaire bescherming in de zin van artikel 48/4 van de Vreemdelingenwet in aanmerking komen en bijgevolg geen onderzoek ten gronde rechtvaardigen. **De commissaris-generaal heeft mogelijkheden om deze te onderzoeken, desgevallend te laten onderzoeken door een tegenexpertise.** Minstens moet het administratief dossier degelijke informatie bevatten die aannemelijk maakt dat de vragen die gedurende het gehoor gesteld werden geschikt waren gelet op het specifieke profiel van verzoeker.”³*

II. Vluchtelingenstatus – het principe van voordeel van de twijfel

❖ CCE 20 mei 2020, nr. 235 936

Dit arrest betreft het eerste verzoek om internationale bescherming van een homoseksuele man van Kameroen. Op basis van zijn verklaringen acht het CGVS zijn geaardheid en de eraan gerelateerde vervolging niet geloofwaardig. Een medisch-forensisch rapport werd voorgelegd bij de CCE samen met verschillende andere documenten. In dit arrest neemt de CCE de redenering van het CGVS onder de loep om eerst de verklaringen of het asielrelaas op geloofwaardigheid te beoordelen om dan vervolgens na te gaan of de neergelegde documenten het ongeloofwaardig bevonden asielrelaas kunnen herstellen. De CCE stelt

² RvV 21 april 2020, nr. 235 445

³ RvV 21 april 2020, nr. 235 445

echter dat in toepassing van artikel 4.1 en 4.4 van de Kwalificatierichtlijn in eerste instantie dient nagegaan te worden wat bewezen is, om dan vervolgens te beslissen of het voordeel van de twijfel toegekend kan worden voor wat niet bewezen is. De omgekeerde redenering kan ertoe leiden dat men zich steunt op een subjectieve appreciatie om objectieve bewijzen aan de kant te schuiven.

*“13.3. A cet égard, la partie défenderesse adopte une approche consistant dans un premier temps à évaluer la crédibilité générale du requérant, à **conclure à l’absence de cette crédibilité et à examiner ensuite seulement si les éléments de preuve déposés** « peuvent restituer à [son] récit la crédibilité qui lui fait défaut ». Une telle approche inverse, en réalité, le schéma suivi par l’article 48/6, §§ 1er et 4, cité plus haut. L’article 48/6, §1er, pose, en effet, comme règle que lorsqu’un demandeur a présenté « aussi rapidement que possible tous les éléments nécessaires pour étayer sa demande », l’évaluation de la pertinence de ces éléments « appartient aux instances chargées de l’examen de la demande d’évaluer, en coopération avec le demandeur ». L’article 48/6, § 4, précise ensuite que ce n’est que lorsque le demandeur « n’étaye pas certains aspects de ses déclarations par des preuves documentaires ou autres », que ces aspects peuvent ne pas être confirmés lorsque certaines conditions cumulatives sont remplies, parmi lesquelles le caractère plausible ou cohérent de ses déclarations et sa crédibilité générale. Cette démarche est d’ailleurs logique, puisqu’elle consiste à **vérifier dans un premier temps ce qui est prouvé, pour ensuite voir si le bénéfice du doute peut être accordé pour ce qui ne l’est pas. Inverser le raisonnement peut, en revanche, aboutir à s’appuyer sur une appréciation subjective pour écarter des éléments de preuve objectifs.**”⁴*

In casu beschouwt de CCE de homoseksualiteit van de verzoeker als aangetoond op basis van diverse attesten en getuigenissen, los van zijn verklaringen. Vervolgens stelt de RvV op basis van het causaal verband vastgesteld volgens het Istanbul Protocol in het medisch-forensisch rapport vast dat de verzoeker slachtoffer werd van foltering of onmenselijke behandeling in het verleden. De verschillende documenten neergelegd door de verzoeker laten toe een link vast te stellen tussen de foltering of onmenselijke behandeling ondergaan in het verleden en zijn seksuele geaardheid.

*“13.7. Il résulte de ce qui précède que le requérant étaye par des preuves documentaires la réalité de son orientation sexuelle et la réalité de tortures ou de traitements inhumains subis en septembre 2014 et peut-être également à une date ultérieure. Le lien entre cette orientation sexuelle et les mauvais traitements subis est étayé par les attestations de Monsieur F.S.M., dont aucun élément du dossier administratif ou de la décision n’autorise à mettre en doute la fiabilité. Il est, par ailleurs, totalement compatible avec les informations objectives communiquées par les parties concernant les persécutions visant des membres de la Communauté LGBT au Cameroun. **Les considérations subjectives longuement développées dans la décision attaquée sur la vraisemblance ou l’invraisemblance, aux yeux de l’auteur de la décision, de certaines des explications du requérant ou de certains de ses comportements sont sans incidence sur ce constat.**”⁵*

De CCE past vervolgens artikel 48/7 van de Vreemdelingenwet toe en erkent de verzoeker als vluchteling.

❖ CCE 29 oktober 2020, nr. 243 312

⁴ CCE 20 mei 2020, nr. 235 936

⁵ CCE 20 mei 2020, nr. 235 936

Dit arrest betreft het eerste verzoek om internationale bescherming van een niet begeleide minderjarige van Guinée. Hij verklaart gearresteerd en gefolterd te zijn geweest in Guinée omwille van politieke redenen. Het medisch-forensisch rapport werd voorgelegd bij de CCE samen met andere medische en psychologische rapporten.

De CCE 2020 past het voordeel van de twijfel toe op basis van een holistisch onderzoek rekening houdend met het kwetsbaar profiel van de verzoeker aangetoond door de medische attesten en het doorleefd asielrelaas.

*“En outre, il constate l’existence de symptômes de divers ordres, d’une gravité certaine, dument constatés par plusieurs documents médicaux, qui rapportent encore un important stress posttraumatique et de nombreuses lésions physiques et cicatrices sur le corps du requérant. Dès lors, si certaines imprécisions existent dans le récit du requérant, elles ne suffisent pas à mettre en cause l’ensemble de son récit qui présente une dimension vécue sur plusieurs aspects ; **le Conseil relève le profil particulièrement vulnérable du requérant et considère que le bénéfice du doute doit lui profiter concernant la crédibilité des éléments principaux de son récit d’asile, à savoir ses problèmes avec des membres de l’ethnie soussou, ses arrestations et détentions de 2016 et de 2018 et les maltraitements subies.**”⁶*

❖ CCE 9 maart 2020, nr. 233 697

Dit arrest betreft het volgend verzoek van een Guineese vrouw die verklaart huiselijk geweld, een gedwongen huwelijk en een risico op herbesnijdenis ontvlucht te zijn. Het eerste verzoek om internationale bescherming werd zowel door het CGVS als door de CCE verworpen omwille van geloofwaardigheidsredenen. Een medisch-forensisch rapport werd samen met een psychologisch rapport aangevoerd als nieuw element ten aanzien van het CGVS.

De CCE oordeelt dat ondanks het feit dat de arts de oorzaak van de littekens niet kan verklaren, zijn vaststellingen belangrijke aanwijzingen zijn die zowel de realiteit van de beweerde mishandeling kunnen aantonen als de incoherenties en omissies in het relaas kunnen rechtvaardigen. De CCE hecht daarnaast belang aan het feit dat uit het medisch-forensisch rapport blijkt dat de arts een zeer gedetailleerd onderzoek van de klachten heeft gevoerd en dat de bevindingen van de arts gestaafd worden door talrijke foto's van de op het lichaam van verzoeker zichtbare letsels en littekens. De CCE concludeert dat de medische documenten een bewijs vormen van de ondergane mishandeling die overeenstemmen met de verklaringen van de verzoeker die het beschouwt als omstandig en plausibel. Dit ondanks het feit dat het asielrelaas bij het eerste verzoek door de CCE ongeloofwaardig werd geacht. Het voordeel van de twijfel wordt aan de verzoeker toegekend. Artikel 48/7 van de Vreemdelingenwet wordt toegepast en de verzoeker wordt erkend als vluchteling.

*“Le Conseil considère que **bien que les auteurs de ces attestations ne peuvent certifier l’origine des lésions constatées, leurs conclusions ne constituent pas moins des indications importantes à analyser avec d’autant plus de circonspection qu’elles sont susceptibles à la fois d’établir la réalité des maltraitements et mauvais traitements allégués et de justifier des errances et oublis affectant le récit.***

Le Conseil constate encore que le rapport médical de l’asbl « constat » du docteur V.S. fait état de blessures, brûlures, griffures et cicatrices importantes sur tout le corps

⁶ CCE 29 oktober 2020, nr. 243 312

de la requérante et qui témoignent du fait qu'elle a été victime de violences physiques importantes. Il relève en outre que ce rapport fait un **examen très détaillé** des plaintes et souffrances exposées par la requérante et il relève que les constatations du médecin sont étayées par de **nombreuses photographies des blessures et cicatrices visibles sur le corps de la requérante**.

Partant, le Conseil considère que ces documents médicaux et psychologiques précités sont **de nature à attester clairement des séquelles physiques et psychologiques endurées par la requérante dans son pays d'origine**. Il considère dès lors **sur la base de ces nouveaux éléments** que la requérante a fait l'objet de **traitements inhumains et dégradants** et il considère en outre **que les propos de la requérante sur les circonstances dans lesquelles elle a subi ces mauvais traitements sont plausibles et circonstanciés**. Il estime partant que ces documents constituent un **élément de preuve des maltraitances et violences subies, lesquelles correspondent à ses propos.**"

"Le Conseil constate encore que **s'il subsiste malgré tout des zones d'ombre dans le récit de la requérante**, il rappelle que sous réserve de l'application éventuelle d'une clause d'exclusion, la question à trancher au stade de l'examen de l'éligibilité au statut de réfugié se résume en définitive à savoir si le demandeur a ou non des raisons de craindre d'être persécuté du fait de l'un des motifs visés par la Convention de Genève. Si l'examen de crédibilité auquel il est habituellement procédé constitue, en règle, une étape nécessaire pour répondre à cette question, il faut éviter que cette étape n'occulte la question en elle-même. **Dans les cas où un doute existe sur la réalité de certains faits ou la sincérité du demandeur, l'énoncé de ce doute ne dispense pas de s'interroger in fine sur l'existence d'une crainte d'être persécuté qui pourrait être établie à suffisance, nonobstant ce doute, par les éléments de la cause qui sont, par ailleurs, tenus pour certains**. En l'espèce, le Conseil estime que ce doute doit profiter à la requérante."⁷

III. Verwerping – bewijsstandaard – geloofwaardigheid

❖ RvV 14 februari 2020, nr. 232 611

Dit arrest betreft een volgend verzoek om internationale bescherming van een Macedonisch staatsburger van Albanese origine. Met medisch-forensisch rapport werd voorgelegd bij de RvV als nieuw element. Dit rapport beschrijft de littekens van de verzoeker als zeer consistent met het relaas.

De RvV beschouwt het medisch-forensisch rapport niet als nieuw element stellende dat de arts geen volledige zekerheid heeft over de precieze feitelijke omstandigheden in dewelke de verwondingen werden veroorzaakt. Dat de arts zich hiervoor baseert op de verklaringen van de verzoeker en dat het rapport bijgevolg geen sluitend bewijs vormt. De RvV benadrukt dat dit des te meer het geval is indien het attest is opgesteld door een psycholoog of een psychiater omdat deze zich nog meer dan een arts steunt op de verklaringen van zijn patiënt. Ook het feit dat de medische documenten lange tijd na de feiten werden opgesteld heeft een belangrijke impact op de bewijswaarde in dit geval.

"dat dergelijke medische attesten, zeker zoveel jaren na datum, geenszins een sluitend bewijs vormen voor de omstandigheden waarin de hierin vastgestelde aandoeningen werden opgelopen. De arts doet vaststellingen betreffende de fysieke of

⁷ CCE 9 maart 2020, nr. 233 697. Zie ook CCE 6 april 2020, nr. 234 900

mentale gezondheidstoestand van een patiënt en rekening houdend met zijn bevindingen kan de arts vermoedens hebben over de oorzaak van de opgelopen verwondingen. Hij kan dit onder meer afleiden uit de ernst en de plaats van de verwondingen. **Een arts kan echter nooit met volledige zekerheid de precieze feitelijke omstandigheden schetsen** waarin de verwondingen werden opgelopen en **dient zich hiervoor te steunen op de gezegden van de patiënt. Dit geldt des te meer in het geval van een (medisch) attest, opgesteld door een psycholoog of een psychiater.** Meer nog dan in het geval van een arts die zich kan verlaten op fysieke letsels en symptomen, is een psycholoog of een psychiater bij het vaststellen van zijn diagnose en de eventuele achterliggende feiten immers afhankelijk van hetgeen hem in de gezegden van zijn patiënt wordt aangereikt. Op zich kunnen de neergelegde attesten, mede in acht genomen dat deze slechts werden **opgesteld en neergelegd decennia nadat de door verzoeker aangehaalde omstandigheden zouden hebben plaatsgevonden** waarin de hierin vermelde medische problemen zouden zijn ontstaan, derhalve op zich niet volstaan om te besluiten tot het bestaan van een nood aan internationale bescherming.”⁸

❖ RvV 29 oktober 2020, nr. 243 388

Dit arrest betreft een man van Soedan die een volgend verzoek om internationale bescherming heeft ingediend. Een medisch-forensisch rapport werd voorgelegd bij de RvV.

De RvV concludeert dat het medisch attest geen bewijswaarde heeft omdat het causaal verband vastgesteld door de arts vertrekt vanuit de verklaringen van de verzoeker die bij het eerste verzoek ongeloofwaardig werden bevonden, Volgens de RvV volgt uit de rechtspraak van het EHRM niet dat een medisch attest een ongeloofwaardig asielrelaas kan herstellen.

*“In zoverre verzoeker in dit verband nog verwijst naar rechtspraak van het EHRM waarin wordt benadrukt hoe belangrijk medische attesten zijn voor het onderzoek naar de nood aan internationale bescherming wanneer de verzoeker verklaart het slachtoffer van martelingen te zijn, lijkt hij eraan voorbij te gaan dat ook het EHRM steeds voorop stelt dat de bewijslast bij de verzoeker ligt en voorts het belang van een causaal verband wordt benadrukt. **Nergens uit de aangehaalde rechtspraak van het EHRM kan blijken dat een ongeloofwaardig asielrelaas louter kan verholpen worden op basis van een medisch getuigschrift.**(...)*

***Het verslag vertrekt vanuit verzoekers verklaringen ter zake.** Zoals reeds genoegzaam werd vastgesteld in het kader van verzoekers eerste verzoek om internationale bescherming, **zijn verzoekers verklaringen echter niet geloofwaardig. Voornoemd verslag kan dan ook niet aangenomen worden als bewijs** van de door verzoeker aangehaalde folterpraktijken, temeer verzoeker in het verzoekschrift zelf stelt dat hij in Duitsland het slachtoffer werd van een racistische aanval op zijn woning, waarbij hij met een mes gewond raakte (p. 4) en ook in het verslag van Ulysse dd. 18 januari 2019 wordt vermeld dat verzoeker meermaals werd aangevallen, vooral in Duitsland.”⁹*

❖ RvV 7 september 2020, nr. 240 515

Dit arrest betreft een eerste verzoek om internationale bescherming van een niet begeleide minderjarige verzoeker van Sierra Leone. Het medisch-forensisch rapport werd voorgelegd bij de RvV.

⁸ RvV 14 februari 2020, nr. 232 611

⁹ RvV 29 oktober 2020, nr. 243 388

De RvV baseert zich op de gradatie van het oorzakelijk verband vastgesteld door de arts als compatibel om te concluderen dat de vastgestelde littekens verschillende andere oorzaken kunnen hebben. Om dan vervolgens te besluiten dat er geen oorzakelijk verband aangetoond is en de geloofwaardigheid niet hersteld is.

“Het attest van 20 augustus 2020 van Dr. Daff van de VZW Constans (stuk 7), dat verzoekers littekens als overeenstemmend beschouwt met het relaas en de melding van het posttraumatisch stressyndroom, kan verzoekers geloofwaardigheid evenmin herstellen. De twee vastgestelde littekens ingevolge de voorgehouden val worden aanzien als ‘compatible’ (‘verenigbaar’) met het relaas hetgeen volgens de onderstaande categorieën inhoudt dat er verschillende andere oorzaken (‘nombre d’autres causes possibles’) mogelijk zijn voor het letsel; ingevolge het voorstaande maakt verzoeker niet aannemelijk dat er een oorzakelijk verband is tussen zijn relaas en littekens.”¹⁰

Voor wat betreft de PTSS oordeelt de RvV dat dit werd vastgesteld op basis van de verklaringen van de verzoeker en dat dus geen duidelijk verband werd aangetoond met het asielrelaas.

*“Het PTSS is vastgesteld aan de hand van verzoekers verklaringen maar kan, aangezien de arts zich enkel kan baseren op verzoekers verklaringen, geen duidelijk verband aantonen met het voorgehouden vluchtrelaas; het PTSS kan immers ook zijn oorzaak vinden in andere gebeurtenissen dan deze die worden aangehaald in het kader van het verzoek om internationale bescherming.”*¹¹

IV. Verwerping – bevoegdheid van de arts

❖ CCE 18 mei 2020, nr. 235 863

Dit arrest betreft een volgend verzoek om internationale bescherming van een vrouw van Burkina Faso. Zij werd slachtoffer van vrouwelijke genitale verminking en ontvluchtte een gedwongen huwelijk. Ze voerde een medisch-forensisch rapport samen met psychologische attesten aan als nieuw element voor het CGVS. Het medisch-forensisch rapport stelt verschillende littekens vast op het lichaam van de vrouw die als zeer compatibel beoordeeld worden met de feiten zoals voorgesteld door de verzoeker.

De CCE evalueert in dit verwerpingsarrest de bevoegdheid van de arts en stelt dat het de bevoegdheid van de arts is een diagnose te stellen, namelijk littekens vaststellen, en vervolgens ‘hypotheses’ te formuleren over de oorzaak ervan, namelijk de compatibiliteit tussen de littekens en een mogelijke oorzaak zoals dat de littekens veroorzaakt zijn door vrijwillig toegebrachte slagen. Het is echter ook de bevoegdheid van de arts andere oorzaken te overwegen zoals dat de littekens het gevolg zijn van een ongeluk, wat *in casu* niet gebeurd zou zijn volgens de CCE omdat deze hypothese hem niet werd gesuggereerd. De arts baseert zich met andere woorden uitsluitend op de verklaringen van de verzoeker zonder een andere oorzaak te overwegen die niet naar voor gebracht werd door de verzoeker. De CCE beklemtoont evenwel dat de arts niet bevoegd is om te concluderen dat de door hem vastgestelde littekens in hoge mate verenigbaar zijn met de door verzoeker uiteengezette feiten. Volgens de CCE zijn overeenkomstig de Vreemdelingenwet uitsluitend de asielinstanties bevoegd om de samenhang en de plausibiliteit te beoordelen van de verklaringen van de verzoeker voor wat betreft de feitelijke omstandigheden, de plaats en het

¹⁰ RvV 7 september 2020, nr. 240 515

¹¹ RvV 7 september 2020, nr. 240 515. Zie in dezelfde zin RvV 27 oktober 2020, nr. 243 194; RvV 16 juni 2020, nr. 237 002; RvV 12 maart 2020, nr. 233 976

tijdstip waarop de slechte behandelingen plaatsvonden, en de redenen waarom zij zijn gepleegd.

“En attestant, dans son rapport médical du 3 janvier 2017, l’existence de cicatrices sur le corps de la requérante et en constatant qu’elles sont compatibles avec des maltraitances qui consistent en des projections et des « traînées sur le sol », le médecin pose d’abord un diagnostic et formule ensuite une hypothèse de compatibilité entre ces lésions, d’une part, et leur cause ou leur origine résultant d’une agression ou de coups volontairement portés, d’autre part, diagnostic et hypothèse qui relèvent l’un et l’autre de son « art médical ». Le Conseil constate que, ce faisant, le médecin ne se prononce pas sur une cause possible de ces lésions, autre que des coups, par exemple une origine accidentelle, cette hypothèse ne lui ayant, en effet, pas été soumise ou suggérée en l’espèce ; la formulation d’une telle hypothèse relèverait cependant également de ses compétences médicales. Le Conseil souligne par contre qu’en concluant que les cicatrices qu’il constate sont « hautement compatibles avec les faits relatés » par la requérante, le médecin n’a pas la compétence, que la loi du 15 décembre 1980 confère aux seules instances d’asile, d’apprécier la cohérence et la plausibilité des déclarations de la requérante relatives aux circonstances de fait, de lieu et de temps dans lesquelles ces maltraitances ont été commises, et aux raisons pour lesquelles elles l’ont été.(...)”¹²

¹² RvV 18 mei 2020, nr. 235 863